СЕРБСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ.

Излазе наше Новине сваке седмице двапутъ а С. Н. Листъ по еданпутъ.

Пренумерирати се може на свак. ц. к. Пошти съ полгод. ценомъ 5 ф. среб.

ГОД. III. ПЕШТА, Четвертакъ 6. Юніа. 1840. ЧИС. 44.

СЕРБІЯ.

Бечке Новине являю са Србске границе одъ 6 Юнія р. По гласовма, кои овай часъ изъ Београда одъ 3-егъ о. стигоше, допао є тамо Султанскій скоротеча съ ферманомъ царскимъ, у комъ се у слѣдству найновіи приключенія у Сербіи налаже Князу, да се онъ подъ своимъ личнымъ отговоромъ за то постара, да се одъ узаконѣногъ устава, на кои се онъ заклео, ништа не промене. Тако є старомъ Князу Милошу путъ препреченъ къ владѣтелской влади, пакъ ако и подъ скромнымъ именомъ Тутора или Совѣтника, а младомъ Князу є оставлѣно, по обстоятелствама, но са совѣтомъ агента защитны Сила: Турске и Руссіе, своє Совѣтнике променути. Како ће ферманъ овай одъ Милоша подигнутой оппозиціи быти, време ће у скоромъ морати показати.

Изъ Београда одъ 27 Мая подуго писмо єдно учредничеству овы Новина, второ, као што истій Г. Извѣститель вели, а нама прво, єръ другогъ ни каквогъ пріймили писмо, окрывлює државнике и чиновнике Сербіе, кои службе своє оставляю, као да они то зато само чине, што се рачуни одъ ньи о пословма имъ ишту, пакъ да неповольность избегну, укланяю се. „Садъ Гдна Попечителя финанціе,“ — говори писмописацъ, — „нема у отечеству. Г. Вице-Предсѣдатель Совѣта отиде у Влашку, одъ туда да види. шта се у Сербіи ради, и кадъ време болѣ буде, да опетъ дође. Г. Г. Вучићъ и Петровіевићъ се предадоше Туркомъ у наручія, одъ куда се є Сербія текъ избавила са многимъ крвопролитіяма. И по другимъ државама быва, да Міністери и начальницы службу оставити пренуђене или принуждене себе виде, али зато не оставляю отечество своє, нити се туђину вовѣраваю. Г. Попечитель Просвѣщенія и Правосудія Стеф. Стефановићъ имао бы найманѣ узрока са Обреновићи не задовольнымъ быти, а и онъ самъ, чимъ є управлянѣ попечительства получіо, и на ново се у томъ потврдіо, само є гледао, да свою родбину сву ухлѣби, и тако є заиста 27 душа одъ своє фамиліе понамештао у службе Правителства. Г. Лаза Теодоровићь є као членъ бывше коммиссіе на садашнѣгъ младогъ Княза люто роптао, пакъ зато оставля садъ свою службу. Г. Гавріиловићъ началникъ Промышлености кодъ Финанціе само зато є дао оставку, што се бои ићи у Крагуєвацъ. — На последку и Г. І. Миловукъ оће да иде. Онъ є човекъ трговацъ, и зато є поставлѣнъ быо овде за рачуноводителя при Попечительству Правосудія и Просвѣщенія, али ће быти и онъ са Г. Принцыпаломъ своимъ рачуне замрсіо, пакъ да бы одъ предаваня заштеђенъ быо, полази изъ Сербіе у Пешту, гди се рачуни не траже.“ Тако Г. Писмописацъ казує, но само казує, али не показує нити доказує недостатке какве у рачунма: но види се, као да то само окрывлює иста лица, зашто да оставляю своє службе и удаляваю се, докле о свему рачунъ найпре не даду, и све уредно не предаду; и зашто као прави отечественицы у таквомъ управъ часу, кадъ се отечество поколеба и у опасность дође, да му одважно у помоћь и на услугу не притеку?

ЦРНА ГОРА.

Съ турске границе, одъ 25. Мая. На црногорской границы ратованѣ све жесточіе быва. Обытательи места Бакова и Миридити се у правомъ рату налазе, а тако є дужомъ целе границе између Турске и Црне Горе. Скоро не проће данъ, да се крвны битка не догоди. Турцы раздражени нападаняма одъ Црногораца, свакогъ црногорца немилостиво погубе, кои годь имъ руке дође. Одъ пре дође єданъ простакъ изъ Црне Горе у турскій градъ Подгорицу, подъ извѣтомъ, да є убіо єдногъ свештеника, пакъ є побегао, и тражи овде защите. Но Паша Подгоричкій Спахія Лечичь опоменутъ узме на умъ овога човека, дозна, да є оно убійство измышлѣна само стварь, даде довести бегунца, и нађу кодъ нѣга знатно количество, кажу до пол' центе, пушчаногъ праа. Претньомъ съ найстрашніимъ мукама, ако се не изда, и обсѣанѣмъ совршеногъ опроштая иначе, даде се истій човекъ на то довести и изкаже, да є послатъ изъ Црне Горе, (веле, одъ самогъ

Владике,) да совѣтиште Пашино, кадъ буду сви у нѣму скупа, у ветаръ разбацы, коє бы за земляке нѣгове и знакъ быо, да у томъ часу на градъ Подгорицу, за коимъ они отъ давна гину, са свію страна ударе и отму га. Текъ што изпытаный то изкаже, Паша га съ места обесити даде. Ово є веѣъ єдно шестый путъ одъ неколико година, како се Паши тако о глави ради одъ Црногораца. — По овомъ новомъ доказателству непріятельства сви Црногорцы су изъ предѣла Подгорице отправлѣни, кои су се іоштъ пре были туркомъ подчинили, а у Црной Гори задржаваюћи се Подгоричани одъ туда су натрагъ позвани. Покрай тога є Лечичь одма явіо стварь Паши Скадарскомъ, кои му є на то съ места четиры топа и нешто воинства послао, колико му є станѣ свога пашалука дозволило. На єзеру Скадарскомъ су се две наоружане турске ратне лаѣе указале, о коима се говори, да имъ є посао, Црногорце изъ предѣла Жабляка и Зенте изтерати. Кодъ Никшића су се такоѣе побили овы дана Турцы и Црногорцы, кои су хтели у овомъ турскомъ предѣлу некій порезъ одъ стоке да узимаю. Тры при той битки ухваћена црногорца су погублѣни. — Премераваня за уредити границе измеѣу Црне Горе и Котора, гди єднако миръ влада, приближую се свомъ окончаню.

ТУРСКА.

Изъ Цариграда 21. рим. Мая у Свеобштимъ Новинама отвеѣъ важне вѣсти сообштаваю се. Овде се на вратъ на носъ дѣйствує. Хозрефъ-Паша, кои є виновникъ быо или за орудіє служіо, те є Халилъ-Паша пао, садъ є самъ збаченъ, и тако она троица, кою є Махмудъ за благо Царства сыну своме препоручіо саранѣни су. Старомъ Хозрефу страна Халилъ-Пашина яму є садъ ископала. Нитко незна, какавъ ће све ово конацъ имати. Ферикъ Ахмедъ Фети-Паша досадашный предстоятель попечителства трговине поставлѣнъ є на место Хозрефа, и стои кодъ Султана у найвеѣой милости. Истый овай Паша за кратко време доби ће руку Хадиче Султане сестре Султанове. Старый Хозревъ тешко ће више власти и влади доћи. Говори се да се у последнѣ време одкрили подозрителни неки союзи нѣгови са иностраннымъ Силама. Найвеће є подозрѣніє, да є онъ глава партає руссійске. Но ко ће у обштой забуни клевету одъ истине разликовати. *) То се исто пре неколико неделя и збаченомъ Халилъ-Паши пребацывало. У найвышимъ Султановимъ окружіяма све ври тако яко, да се тешко дає штогодь известно рећи.

Станѣ краина турски слабо се іоштъ поправило. По целой Румеліи яке хайдучке чете се проводе. Чує се, да Паша Виддинскій Хуссеинъ, кои є у Цариградъ позванъ быо, али є за добро пашао не повыновати се, войску купи, да се одапре Порти, и да се онъ съ хайдукма подразумѣва, пакъ овы велику часть подъ платомъ своіомъ има.

Као што изъ Цариграда одъ 20 Мая пишу, державный турскій Совѣтъ є опредѣліо основъ за внутрено устроєніе овогъ великогъ престолногъ града сасвимъ по европейскомъ начину. Решидъ и Ахмедъ Паша начальницы су на то одреѣеногъ особеногъ одбора. Сайдъ Паша иде на место Сераскира Мустафе Паше у Янину за управителя. Сметнутый Сераскиръ є добыо изъ милости царске 50,000 гроша пензіе на месецъ, коє єдино своимъ сродства свезама има благодарити. Низвргнутый Нафицъ Паша Адріанополскій веѣъ є дошао предъ воєнный судъ. Политическій хоризонтъ све се веѣма помрачава. Халил-Паша са своимъ привржeнствомъ приступіо є къ Мехмед-Аліиной страни, и на то иде, да се миръ съ овымъ поредъ найвеѣи уступлѣна, учини, за оборити Хосрефъ Пашу. Общимъ є мнѣніемъ и гласомъ постало, да се Порта сама съ Вице-Кралѣмъ погоди и помири. Сами Хосрефъ и Халилъ Паша у дивану іоштъ држе, да се то не чини. И зато су министри Порте позвали представнике страны Сила, да бы ове дѣломъ ступиле веѣъ по обеѣаню свомъ, на коє є Л. Понсонби одма по ратномъ пароброду, кои подъ Стамболомъ нѣму на заповесть стои, хитна писма оправіо.

У Александріи (16 Мая р.) куга све свирѣпія се показує. На заповесть Владѣнія мораю сви обытатели найзнатніи градова войнички се одевати, чему є првый примѣръ дао самъ Вице-Краль. Потврѣує се, да су 10,000 люди одъ тако назване народне гарде изъ Каиро-а у Сирію отправлѣни.

ШПАНСКА.

Морелла є 30-огъ Мая р. одъ Христиноса освоєна. Защитно воинство, коє є до 3,000 люди могло имати, топови, ратне потребе и рана, што є годь у граду было, пало є побѣдителѣмъ у руке. Дана 21-огъ Мая р. побило се Кральичино воинство подъ войводомъ О' Доннелломъ, имаюће 6 батайлльона пешака и 3 ешкадрона коняника са Карлистки 8 батайлльона пешака и 200 коняника подъ Кабреромъ, у коіой битки су они побѣду одржали и Карлисте приморали, у брда се далѣ узмаћи.

ФРАНЦУЗСКА

Юнія 4-огъ р. пре подне пріймio є Краль на престолу, поредъ когъ є Херцогъ отъ Немуръ стаяо, окруженомъ одъ свію министра и свои Адютанта некадашнѣгъ Великогъ Дворскогъ Маршалла Царевогъ, Ге-

*) Ово исто морамо рећи и на Сербіє садашнѣ станѣ сматраюћи.
Учредникъ.

нерала Графа Бертрандъ, кои Му є поредъ лепогъ слова предао оружія Наполеонова, коя є онъ досадъ држао и чувао. Оружія ова, коя є Краль поредъ подобногъ отговора одъ своє стране пріймио, єсу: мачъ, кои є Наполеонъ кодъ Аустерлица носіо, и кои є єдиный быо, кои є онъ доцніе носити обычествовао; два паара пиштоля драгоцѣнно израђены; мачъ, кои є онъ на Майскомъ полю имао; єдна сабля, коя є пре Іоанна Собіескогъ была и єданъ ножъ (Dolch), кои є Папа Началнику Малтійскогъ Реда Лавалетте-у дао. Оружія ова су у сокровиштницу круне оставлѣна, докле гробъ Наполеоновъ готовъ не буде.

Каммера Пеера є пріймила предложеніе закона о погребу костію Наполеоновы, безъ свакогъ разлаганя, са 117 противъ 3 гласа.

У Каммери Депутирта брзо иду и заключую се совѣтованя о буджету. Показує се, да ћеду Каммере скоро разпустити се.

ВЕЛ: БРИТАННІЯ.

У споменутой білли за обадве Канаде, да ко за биранемогъ заступника у кандидацію доћи може, установлѣно є, да мора имати лежећегъ добра у вредности одъ 500 фт. штерл. Плате правительства су на 45,000 фт. (7,000 фт. за губернатора) опредѣлене. Лусхингтонъ є искао, да се сви свештеницы изъ законодавне скупштине у Канади изключе, но то є са 83 противъ 29 гласова одбачено, а предложеніе, да устмена извѣстія енглезски се написати и печатати мораю, узео є Л. Русселъ самъ натрагъ.

Близу Глазгова учинѣно є покушеніе поля обдѣлявати средствомъ парне махине. Пароходъ є ишао по ньиви и вукао собомъ са предъ и са страгъ неколико плугова самъ безъ марве, само га є єданъ момакъ по вольи управляо. Владѣніе енглезско є заповесть издало, да се на разнима бродоградиштама кралѣвскимъ 15 новы ратны галлія граде, и то 9 ядрены (съ платнама, ядрама, Segel) а 6 пароплова. Одъ оны ћеду четиры быти съ по 90, єдна са 80, а остале четиры са 10 до 26 топова. Найвећій паробродъ быт' ће одъ 800 тонна.

Х И Н А.

Енглезске Новине Штандардъ сообщаваю вѣсти изъ Хине одъ 4. Фебр. по коима се чини, да су Хинези одважили се, ни какве погодбе и уговоре не пріймати, осымъ подъ условіяма, коя они хоћеду. Они су накуповали неколико великы европейскы лађа, съ намѣромъ, ако се ратъ съ В Британніомъ роди, да ій наоружаю.

Одъ Цара Хине новонаименоватый Надзыратель краине Кантонъ издао є 1-гъ Фебр. прогласъ, у комъ хинезомъ и странныма явля, да ће онъ по вышой заповести скоро у Кантонъ съ войскомъ доћи, да Елліот-а и Моррисон-а, кои су тамо побегли, и іоштъ другій петъ енглеза, кои су онде съ фамиліяма своимъ населили се, ухвати, будући да они не ћеду да се повыную издатой имъ већъ заповести, да отиду изъ Хине. Капитенъ Елліотъ се одма одбратіо къ португизскомъ управителю Макаоскомъ, да овай нѣга и енглезско имане подъ свою защиту узме, но то исканѣ ни є му изпунѣно, као уставма населенія и овога обвезателствама спрама Хине противно; исто тако му є и пре друга молба одбієна, коя є была за допуштенѣ, да енглезске робе за време сложи у Макаоскій магазынъ.

Єдна американска ешкадра одъ две веће ратне галліе (са 60 и 38 топова) и две манѣ, подъ заповестю Коммодора Варрингтонъ, допловит' ће къ хинезско-индискимъ морама, као што єдне тамошнѣ Новине являю.

Цена ране у Пешти 16. Іуніа. п. р. Пешт. мер. грош. ВВ.

	найб	сред.	лош.		найб	сред.	лош.
Жито	225	110	185	Зобъ	100	95	—
Наполица	175	170	—	Каша	—	—	—
Ражъ	165	160	—	Кукурузъ	156	154	150
Єчамъ	—	115	110				

СТАНЋ ДУНАВА 14. Юніа п. р. 8' 6'' 6''' — 15. 8' 9'' 9''' — 16. 9' 1'' 0'''. — 17. 9' 1'' 6'''

Мачанскій и Мало-Оросинскій Господаръ, Петаръ Черновичъ, своимъ сроднимъ, пріятелѣмъ као и целомъ роду србскомъ, тугомъ и жалостю сокрушенъ, явля смертъ незаборовлѣногъ родителя свога, Гдна Крал. Совѣтника Мачанскогъ и Мало-Оросинскогъ Павла Черновича, кои є текуће 1840 године Мая 29 п. н. у своіой 87 години, дубокомъ старостю разслаблѣнъ, после осмодневногъ болованя по примлѣной тайни светогъ причешћа съ овогъ свѣта у вѣчность тихо преселіосе. Жалостный случай овай оплакує самномъ супруга Лаура роћена Войничь, и три чеда моя, унучадъ покойнога: Арсенъ, Єлена и Лаура — Покойногъ мртво тѣло погребено є у племена нашегъ костурницы у Оросину 1-ог Юнія о. г. по обреду свете восточне цркве

Дано у Маломъ Оросыну 1840.

ИЗВЬСТІЕ о ПЕШТАНСКОМЪ МЕДАРДСКОМЪ ВАШАРУ 1840.

Овай Пештанскій Медардскій вашаръ, како у призрѣнію земальски производа тако и на рукотворства трговину и у великомъ (en gros) и подробну (en detail) гледаюћи, єдва є средньость достигао; но опетъ су неке струке, као олай, восакъ, лой и дуванъ брзо и по добру цену продавали се. Пєдине цене у сребру показує слюдуюћа таблица:

		Одъ ф.	Одъ кр	До ф.	До кр
АНТИМОНІУМЪ Рожнавскій	1 цента	12	—	—	—
„ „ Липтовскій	„	11	—	—	—
ВІНО, Токайско сушково	1 аковъ	40	—	100	—
„ Мекешко „	„	30	—	60	—
„ Будимско, старо, црвено	„	6	—	10	—
„ „ ново	„	3	30	6	—
„ „ бело, старо	„	6	—	8	—
„ „ „ ново	„	3	36	4	—
„ Пештанско, Каменогорско старо	„	6	—	10	—
„ „ „ „ ново	„	4	—	5	—
„ Планинско, бело и црвено, старо	„	6	—	15	—
„ „ „ „ ново	„	4	—	6	—
ВОСАКЪ, жутый, Рожнавскій	1 цента	83	—	85	—
„ „ Банатскій	„	80	—	82	—
ВУНА: єдностръжна найболя	„	115	—	—	—
„ „ добра	„	70	—	98	—
„ „ средня	„	52	—	65	—
„ „ лоша	„	42	—	48	—
„ двострыжна, зымска, добра	„	50	—	64	—
„ „ „ средня	„	40	—	48	—
„ „ „ лоша	„	32	—	38	—
„ „ летня добра	„	48	—	53	—
„ „ „ средня	„	40	—	47	—
„ „ „ лоша	„	38	—	40	—
„ ягнѣћія	„	60	—	75	—
„ съ кожа	„	50	—	80	—
„ цыгара Ердельска	„	38	—	40	—
„ „ банатска прана	„	32	—	36	—
„ кудрава дуга прана	„	26	—	28	—
ДРВО жуто	„	3	15	3	30
ДУВАНЪ Дебрейскій 1-е струке	„	16	—	18	—
„ „ 2-е „	„	10	—	12	—
„ „ 3-е „	„	5	—	6	—
„ Дебрецынскій 1-е „	„	9	30	10	30
„ „ 2-е „	„	9	—	—	—
„ Печуйскій 1-е „	„	7	30	9	—
„ „ 2-е „	„	5	—	6	—
„ „ 3-е „	„	3	—	4	—
„ Сегединскій 1-е „	„	9	—	12	—
„ „ 2-е „	„	6	—	8	—
„ „ 3-е „	„	4	—	5	—
„ Потисскій	„	8	—	16	—
КОЖЕ воловске	1 паръ	20	—	28	—
„ кравлѣ	„	13	30	18	—
„ коньске	„	5	—	10	—
КОЖИЦЕ телеће	„	2	—	3	24
„ овчіе	„	1	24	1	36
„ дуговуне	„	2	—	2	24
„ ягнѣће	„	—	43	1	7
КОРЕНЬ Алкане	1 цента	5	—	—	—
КУДЕЛЯ Апатинска, гребената	„	20	—	32	—
„ „ негребената	„	9	—	11	36
„ Бечка	„	8	30	10	—
ЛОЙ, нетопленъ, у рудама,	„	16	—	16	48

		Одъ ф.	Одъ кр	До ф.	До кр
ЛОЙ, топлѣнъ у котуровма	1 цента	19	30	21	—
„ „ у буразыма	„	20	30	—	—
МАСТЬ свиньска	„	19	36	24	—
МЕДЪ, Банатскій, белый	„	20	—	—	—
„ „ жутый	„	18	—	—	—
„ Рожнавскій	„	23	—	—	—
ОЛАЙ одъ дивлѣ горушице	„	15	15	16	20
„ „ сеяне	„	16	—	17	30
„ „ очисѣенъ	„	18	—	19	—
„ „ ланеный	„	17	—	18	—
ПЕРѢ нечешляно	„	30	—	70	—
„ чешляно	„	40	—	100	—
„ паперѣ	„	120	—	150	—
„ за писанѣ	1000 комада	1	12	1	36
ПОТАША бела	1 цента	9	30	10	—
„ „ модра	„	8	30	9	—
„ „ лоша	„	8	—	8	30
РАКІЯ, комадара	1 аковъ	6	42	7	12
„ яке	1 градъ	21	—	23	—
„ „ комовица	1 аковъ	9	—	9	30
„ шльивовица, Банатска	„	7	12	12	—
„ „ Сремска	„	12	—	14	—
„ спиритуса градъ	„	—	22	—	24
РАНА: Жито, чисто Банатско	1 Пож. меровъ	2	40	2	44
„ „ мађарско	„	2	24	2	40
„ „ наполица	„	2	—	2	12
„ ражь	„	2	—	2	4
„ Єчамъ	„	1	16	1	24
„ зобъ (овасъ)	„	1	8	1	12
„ кукурузъ	„	1	52	1	56
„ проя	„	1	52	1	56
РОГОВИ єленьи	100 ЊЬ	45	—	—	—
„ воловски	100 комада	28	—	30	—
„ биволски	„ „	24	—	26	—
„ кравльи	„ „	10	—	12	—
РОЖНИ вршцы	100 комада	3	—	12	—
САПУНЪ Дебрецынски	„ „	21	—	—	—
„ Сегединскій	1 цента	14	24	—	—
СЛАНИНА	1 цента	19	36	20	—
СОДА одобрана	„	16	—	—	—
„ лоша	„	12	—	—	—
СТРЕШЪ белый	„	15	30	16	30
„ црвеный	„	13	—	14	30
СТРУНЯ (коньска) варена	„	48	—	—	—
„ „ дуга	„	55	—	60	—
„ „ кратка	„	32	—	36	—
ЧЕКИНЯ	„	145	—	160	—
ШЛЬИВЕ суве	„	7	—	7	30
ШИШАРКЕ, старе, 1-е струке	1 Кибл. одъ 120 ЊЬ	6	30	7	55
„ „ 2-е „	„	4	—	5	—
„ „ 3-е „	„	3	—	3	30
„ нове, 1-е „	„	7	—	7	36
„ „ 2-е „	„	5	—	6	—
„ „ 3-е „	„	3	—	4	—

У Пешти 13 (1) Юнія 1840.

Прив. Пештанскій гр. Трговачкій Санъ.

Іоаннъ Х. Халбауеръ с. р.
первый Предстоятель.

Леополдъ Гугенбергеръ с. р.
вторый Предстоятель.

Учредникъ и Издаватель Ѳеодоръ Павловичь. — У Пешти, М. Дороѳеє улицы, Nro 20.

У БУДИМУ, писмены Кр. Свеучилишта.